

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egyesség szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Egy követendő példa.*)

Nemzetnevelés szempontjából különösen fontos ujtásról írnak a lapok. Arról van szó, hogy az eperjesi Szécsenyi-kör Sárosmege támogatásával vasuton egybegyűjti a falusi iskolák tanulóit s egy-egy délután hatszáz gyermek számára tartanak a színházban előadást. A gyermekek zászlók alatt vonulnak végig a városon, megtekintik a nevezetességeket, majd a színházba mennek.

Aki ismeri a gyermeki lelket, aki tudja azt, hogy a világtól elmaradott falusi gyermek lelkében mily maradandók lesznek az itt látottak, tapasztaltak, az tudja értékelni ezt a gyönyörű eszmét. Mert ez valóban gyönyörű eszme!

Sárosmegeben igen sok elmaradott tót falu van. Az ottani tanítóknak emberfeletti munka jutott osztályrészül. Felsőmagyarország magyar társadalma, mely a Rákóczi-korban is derekasan viselkedett, ma sem hagyja el a magyar nemzeti eszméért küzdelmet.

Már kulturális és nemzeti szempontból is méltatásra érdemes ügy ez. Nekünk — zalaiaknak — más szempontból is kell vele foglalkoznunk.

*) Szerkesztőségének kértére az Alsólendvai Hiradó-ból vettük át.

Követnünk kell a példát! Szinte közmondásos a göcseji nép műveletlen volta. Pánszláv agitátorok dolgoznak a vendvidéken s a Muraközben egyaránt. Tegyük már valamit, az Isten szerelmére, amíg késő nem lesz! Zalamegyénél hazafiság tekintetében indolensebb megye nincsen. Ne beszéljenek nekünk politikáról! Lehet valaki nagy magyar munkapárti programmal is, meg lehet valaki nem hazafi, ha még úgy a 48-ra szavazott is.

Dolgozni, áldozni kell, uraim, a hazáért, nem politizálni! Keszthelyen négy 48-as honvéd van. Koplalnak. Alsólendva uccáin egy 48-as honvéd már évek óta koldul. Hát magyar város Keszthely, magyar város Alsólendva?

Egerszegen évek óta koldulnak a Csány-szoborra és még mindig hiányzik a teljes összeg. Ha *Borbély Gyuri* bátyánk nem lenne ott, még ennyire sem jutottak volna. Hát van Zalában hazafiság?

A németek rövid pár évtized alatt elnémetesítették Elzász-Lotharingiát. És nálunk büntetlenül kiabálja egy megkötyagosodott vend paraszt, hogy: »Itt ne beszéljen magyarul, itt Vendországban vagyunk!« Hát hol a hies magyar virtus? Vagy mi már csak szájjal vagyunk magyarok? Sőt talán még azzal sem?

A sárosmegei példát követnünk kell! Ha azt látnánk, hogy a színi előadásokat állandóan szép közönség látogatja, akkor azt indítványoznánk, hogy a közönség követelje a szízigazgatótól, hogy tartson három-négy ingyen előadást a falusi gyermekek számára. De annak a közönségnek a szavára nem hallgat a szízigazgató, mely inkább megy moziba vagy cirkuszba, mint a színházba. És ez nagyon természetes.

Ha a Közművelődési Egyesület nem szenvedne idült hallgatagságban, azt mondanánk, vegye az kezébe az ügyet. De így? Hagyjuk a Közművelődési Egyesületet pihenni. Júniusban kiosztott egy láda filléres könyvtárt iskolai jutalmul, most már eleget tett minden hazafias kötelességnek.

Vármegyénk minden jóért, minden szépért lelkesülő főispánjához intézzük kérésünket. Eszközölje ki a megyénél, hogy Csáktornyan, Perlakon, Letenyén, Alsólendván, Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Keszthelyen, Tapolcán, Sümege és Balatonfüreden ha megjelennek a színészek, tartasson 2—3 hazafias előadást az elmaradott környékbeli falusi iskolák számára; a színészek fáradságát jutalmazza a vármegye. Erős a hitünk, hogy ha a főispán úr kezébe veszi az ügyet, sikerülni fog.

Az idő.

I.

Félelmes Cézárja életnek, sorsnak:
A nagy idő, mely soh'sem vesztegel.
Ő sújt és küldi azt, ki tőlünk elmegy,
Ő intéz csak, de nem felel.

Vihart sőpör felettünk el az ujjá,
Kunyhónkra záport paskol a keze,
Próféta, bölcs, művész, óh dehogytudak
Sokáig tartani vele.

Egy lépésével századokon áthág
És kort letipor, miú egy porszemet,
Ő tuléli a spinxnek hosszú álmát
Az ősi sivatag felett.

Nélküle nem történik semmi, semmi,
De vele minden, ha titok, ha nem,
Jelen van ő a nagy, messzi magasban
S a mélységekben odalenn . . .

II.

Időnk, ha volna — ó mily balga álom,
Csudákat művelnék a nap alatt,
Időnk ha volna, egyetlen órában
Szülnénk szent forradalmakat.

És nem volna se gond, se kin, se vénség,
És nem volna szegénység, hatalom,

S a tett bélyege ottan rajta ülne
Minden merész és új gondolon.

Időnk, ha volna, de nincs egy parányi,
A föld forog s az idő nem áll
S hogy nem tudunk vele törtetni, szállni,
Vágyó lelkünk csak vegetál.

Peterdi Andor.

Kamorra.

Olasz eredeti után írta: K. Kiss József.

A minap fejeztek be Róma közelében Viterbo városkában egy rémes bűnpört, amelynek a vádlottait — a kamorra huszonöt tagját — másfél évi vizsgálat és szenzációs jele-
netekkel bővelkedő tárgyalás után öt-harminc évi nehéz rabságra ítélte az olasz bíróság. A pör borzalmi révén ezuttal az eddiginél sokkal nagyobb és szélesebb körű vizsgálat indult meg a kamorra ellen s adatai eddig még az olasz közönség előtt sem igen ismert dolgokat tártak föl erről a szicíliai maffiához hasonló titkos szövetségről.

A kamorra működése eredetileg politikai tüzemekkel kezdődött nápolyi II. Ferenc idejében a múlt század elején. Ekkor nemcsak az alsó néposztályba tartozó emberek tartoztak a szövetségbe, hanem hivatalnokok, miniszterek, sőt hercegek is csatlakoztak hozzá.

II. Ferenc iparkodott véget vetni a titkos tüzemeknek, amennyiben tömegesen deportáltatta a tagokat, de hiába való volt minden törekvése. Később az olasz kormány rendőri szolgálatokra iparkodott felhasználni a kamorra tagjait, de ez a kísérlet gyászos fias-kóval végződött, mert tüzelmei mindig éppen a kormány ellen irányultak. Az elűzött II. Ferenc királynak sikerült a kamorrát szolgálatába állítani, amivel II. Viktor Emánuelnek nem kis kellemetlenséget okozott. Amikor azonban a kormánynak sikerült a szintén a kamorra segítségével megindított bourboni zavargásokat csirájukban elfojtani, akkor kénytelen volt a kamorra működésében más teret keresni.

Ezt meg is találta nemsokára, amikor elhatárolkodott Nápolyban a városi hatóságban és helyzetét erélyéhez képest ki is használta a maga javára. A titkos szövetségnek nagy kárt tett ugyan kétszáz tagjának újabb deportációja az olasz szigetekre, de egészen megszabadulni még sem lehetett tőlük. Most már nagyon súlyos s jóformán csakis az alsóbb néposztályokra szorított.

Sikereit legfőképpen nagyszerű fegyelmettségének köszönheti. Minden belépő a vaslé-születre esküdve fogadja meg a hűséget és hallgatást. Két esztendei próbaidő után dől el, hogy a kamorristák két különös formájú törét megkapja-e, ezek ismertető jelül szolgálnak és ezek birtokával tagja lesz a titkos szövetségnek. A vezetőség a fővárosban és

A színi előadások eredménye a magyar kultúra térhódítása lesz. Ezt pedig meg kell csinálni, bármily csapnivalóan indolens is a zalai magyar társadalom.

A háboru kára.

Európa tűzfészeke, a Balkán, lángokban áll. A lobogó harci vágy a műveletlenség vérszomjával párosulva, immár egymásra zúdította az ősi ellenségeket. Az emberi ész és szív szavát, a puskák ropogása, az ágyuk dörgése és a vérben fétrengő elesettek halálhőrgése nyomja el. Azokon a mezőkön, melyek valamikor a hazánkba induló török hadak főgyűlekező helyei voltak, ma vérben gázolnak a bolgár, a szerb, a görög, a montenegrói és a török hadak. A vasút, a modern gazdasági életnek ez a legfontosabb eszköze, megszűnt kereskedelmi tényező lenni. A balkáni vasutak ma csak katonát, csak hadianyagot szállítanak. Az üzleti élet megakadt; az adós nem köteles fizetni s a hitelező tehetetlen adósával szemben. A Balkán államaival oly szépen megindult kereskedelmi összeköttetéseink holt pontra jutottak s nem egy hazai vállalatunk sokáig érzi majd a balkáni harcok káros hatását.

Nehező időkben még nehezebb idők felhője veti előre árnyékát s ebben a pillanatban ezer és egy okunk van arra, hogy súlyos aggodalommal nézzünk a balkáni fejlemények elé még akkor is, ha a háború körzete nem terjesztetik ki és ha az osztrák magyar monarchia nem avatkozik katonailag a háboruba.

A Balkán-félsziget ugyanis a magyar külkereskedelem legtermészetesebb piaca. Földrajzi fekvésünk s Ausztriához való lekötött gazdasági viszonyunk okozza azt, hogy noha saját szükségleteinket sem tudjuk saját termésünkkel fedezni — keleten kell piacokat keresnünk gyáripari termelésünk számos cikke számára. És e téren, ámbár itt már nemcsak szövetséges társunkat, Ausztriát, találjuk magunkkal szemben, hanem a nagy nyugati iparos államokat, Angliát, Franciaországot és Németországot is, mégis sikerült némi kis eredményt elérnünk. Volt ugyanis 1910-ben

	kivitelünk	behozatalunk
Szerbiába	7.921.000	4.949.000
Romániába	21.025.000	28.764.000
Bulgáriába	9.633.000	2.954.000

a vidéken teljesen egyformán van szervezve. Az első tagja a Capo főnök, akinek föltlenül engedelmessékedni tartoznak; a másik felsőbb tisztviselő a főszámvevő. A szövetség ma tulnyomó részben lopással, zsarolással, a mások megbízásából mindennemű gonosz tettekre való vállalkozásával és csempészettel teremti meg jövedelmét.

Nagyon csalódnék, aki azt hinné, hogy a kamorra minden tagja naplopó vagy közönséges tolvaj. Van köztük olyan is, aki tisztességes mesterséget folytat s csak mellesleg áll a titkos szövetség szolgálatában. Így például köztudomású, hogy Nápolyban vannak nagy áruházak, amelyeknek tulajdonosai oly módon vélik magukat legjobban biztosítani, hogy öreg tekintélyes kamorristákat fogadnak meg éjjeli őrnök.

A kamorrista szövetség egy külön ágazata a kutya-kamorra. Ezek a gonosztevők a gazdag emberek kutyáit fogdossák össze titokban s így sok pénzt keresnek. Nincs rá eset, hogy az eltűnt kutya gazdája a rendőrséghez forduljon. Inkább főkeres egy általa kamorristának ősmert alakot, ezzel megállapodik egy bizonyos összegű váltságdíjban, jobban mondva a becsületes megtaláló jutalmában s néhány óra múlva haza kerül a kutya. Ha a rendőrséghez fordulnak, a kutyát rendszerint megmérgezve találják.

Elveszett értéktárgyak visszaszerzésére, még az esetben is, ha a kamorra tagjai lopták el, szintén legalkalmasabb a titkos szövetség.

Görögországba	3.350.000	459.000
Európai		
Törökországba	24.095.000	3.385.000
Összesen:	66.014.000	40.811.000

korona.
E számok, ha önmagukban véve nem is olyan rendkívül nagyok, mégis azt bizonyítják, hogy vannak, még pedig jelentékeny gazdasági érdekeink a Balkánon. Bosznia és Hercegovina annexiója után, ami ugyan ellenünk fordította a balkáni népek hangulatát (ami az osztrák és magyar árucikkek bojkottjában jutott kifejezésre) — különösen a törökök — az utolsó két évben ismét fogadkozott szeretettel ápolták a Magyarországgal való gazdasági kapcsolatot. És amint évről-évre emelkedett a balkáni államok gazdasági jóléte, amint emelkedett lakósaik fogyasztóképesége, olyan mértékben emelkedett a mi kivitelünk is a balkáni államokba.

A helyzet tehát semmiféle irányban sem nyújt vigasztalót. Amikor az ágyuk beszélnek, a kereskedő szava elnémul s a népekre újabb és újabb köztérhek súlya hárulik. Bármelyik balkáni állam győzőn a harcoló felek közül, az az egy kétségtelen, hogy ez a háború évek hosszú sorára visszaveti mindegyiket fejlődésében. A munkabíró férfiak színejava az ellenséges golyók tűzében él, ahol olyan olcsó az emberélet. És a harctéri hírek egyre újabb és újabb tömeggyilkosságokról számolnak be. Azt a kenyérkeresőt, akit az ellenséges golyók leterítettek, évtizedekig nem pótolhatja senki; nyomában özvegyek és árvák maradnak, akik mint fogyasztók már sokkal értéktelenebbek, mint voltak addig, amíg élt a családfenntartó. De az életbenmaradottak fogyasztóképesége is csökken. A háború rengeteg költségeit az adófizető polgároknak kell megfizetni, ami újabb és súlyos adóterheket jelent. Évtizedeknek kell elmúlniuk, míg a háború átkával sújtott országok lakosságának kereseti viszonyai úgy javulhatnak, hogy a nagy hadügyi terhek elviselése mellett fogyasztóképeségük is emelkedjék.

Amikor az ágyuk szólnak, nem lehet más kívánság, mint az, hogy minél előbb és minél őszintebben némuljanak el az ágyuk.

— **Fonyód fürdő új neve.** A belügyminiszter Somogyvármegye közönségéhez intézett rendeletével a Fonyód község határában fekvő fürdőtelep nevét az 1898. évi IV. t. c. 3. §-a alapján *Balatonfenyvesre* változtatta meg.

Igy például egy úr, akinek az óráját ellopták, már az egyszerűség kedvéért is szívesebben fordul a kamorrához, mint a rendőrséghez. Ennél a hatóságnál ugyanis gyakran megidézük, szembesítik egy sereg gyanúsítottal, jegyzőkönyvet vesznek föl s bizonyítékokat kérnek tőle, a főjelentőtől, hogy csakugyan volt-e órája. E hosszadalmas eljárás mellőzésével a kamorra kémei és jó összeköttetéseivel segítségével sokkal zajtalanabban és gyorsabban dolgozik és ami a fő, sokkal több sikere van, mint a rendőrtisztviselői karnak.

Egyik keresetforrása jó uccasarkok és helyek bérbeadása koldusoknak és gyümölcsárúsoknak, valamint a víznek loitatásra. Mindent összevéve, igen tág tere van a működésre, ami némileg kárpótolja a régiért.

Az olasz kormány most a pörrel, amely mindenesetre csak Nápolyon kívül volt ilyen módon megvalósítható és folytatható, tanúságot tesz arról, hogy most már komolyan törekszik arra, hogy egy munkától irtózó csőcselék gazdálkodását visszaszorítsa. Hogy milyen magas lóra ül mindjárt a kamorra egy tagjának fölmentése után és hogy lütyül a kormányra s a rendtartó hatóságokra, bizonyítja, hogy e pör után fölmentés esetére azt tervezték, hogy a szabadjára került kamorristákat impozáns ünnepi menetben viszik Kazertába és Nápolyba.

Ruzsicska Kálmán dr.

Lapunk zártakor kapjuk a hírt, hogy vármegyénk kir. tanfelügyelője, *Ruzsicska Kálmán dr.* meghalt.

Halálának híre nem jött váratlanul. Ruzsicska hosszú idő óta beteg, igen súlyos beteg volt, a katasztrófának be kellett következnie. Bekövetkezett s egy nagy műveltségű és nagy szívű embert megmentett az élet szenvedéseitől. Halálának híre mégis mély részvétet keltett. Ez a részvét föltámadt ennek a vármegyének minden kis zugában, azokban az apró kis kultúrákban, amelyeket iskoláknak nevezünk. Mert Ruzsicska drnak magas szárnyalású lelke, izzó faj- és hazaszeretete, a kultúráért rajongó lelkesedése a tanító emberek elméjén és szívében át ott élt és láthatatlan működést ott fejtett ki és hatást ott gyakorolt minden zalai iskolában.

Ez a részvét fogta el városunk közönségét is. Első sorban a tanítókat, akik szívéhez legközelebb állottak, azután az iskolai hatóságokat és az egyes embereket is. Mert Sümegen az elhunyt tanfelügyelőt tisztelték és szerették.

Ezekkel az érzelmekkel viszonyozták azt az erős rokonérzést, amely Ruzsicskát Sümeghez csatolta. A multak iránt annyira fogékony lelke igazi szeretettel csüggött Kiszalud városán. Szívesen jött közénk, szívesen időzött városunkban, meleg érdeklődéssel kíséerte kulturális küzdelmünket és kiváló tehetségének teljes erejével és jó szívének teljes hevületével dolgozott velünk, hogy küzdelmünket sikerre segítse.

Tanfelügyelői működésének örök emléke városunkban az elemi iskolának és a kiseddovónak államosítása s azok az új modern épületek szemmel látható jelei Ruzsicska emlékezetének.

És számos helyen van így ebben a nagy vármegyében. Főként a Muraköz vidékén, a horvátok és vendek lakta Délzálában. Ruzsicska a maga nagy tűzű magyar érzésével szinte élete céljává tette e vidék megmagyarosítását. És ez a hozzá méltó nagy cél hevítette, lelkesítette és buzdította munkájában. Dolgozott rajta fáradhatatlanul. Csüggött rajta olyan szeretettel, mint az anya gyermekén. Mikor e sorok írója javasolta: — kérjünk Délzálának, Csáktornyára tanfelügyelői kirendeltséget, így felelt:

— Az én életemben ne bántsuk, édes fiam! A Muraköz vidéke úgy hozzá nőtt szívemhez, hogy meg nem válok tőle. 30 éves működés után úgy is nyugalomba vonulok, azután tehetik.

Nyugalomba vonult. Abba a nyugalomba, ahol nincsenek nagy, fényes ideálok, de nincsenek súlyos küzdelmek és még súlyosabb szenvedések sem.

De emléke sokáig itt marad közöttünk s szeretettel gondolunk rá,

mert hisz maga is a megtestesült szeretet volt.

Ruzsicska Kálmán dr. halálának híre a sümegi iskolákra kitűzték a fekete zászlókat. Ma délután fél 4 kor tartandó temetésén a sümegi állami elemi iskola testületét nagyobb küldöttség képviseli. Haláláról a család, a Zalavármegyei Ált. Tanítótestület és a tanfelügyelőség tisztikara adott ki gyászjelentést.

A tanítóké így hangzik:

A Zalavármegyei Ált. Tanítótestület mély fájdalommal jelenti, hogy nagyságos *Ruzsicska* Kálmán dr. kir. tanácsos, tanfelügyelő ur. f. é. nov. 22 én 63 éves korában Zalaegerszegen meghalt. Temetése nov. 24-én délután 3 órakor lesz. A zalavármegyei tanítástügyi fejlesztésén 28 évig apostoli lángolással munkált, szíve utolsó dobbanásáig. Áldott legyen emlékezete! Nagykanizsa, 1912. nov. 22.

Forgács.

Az iskolákban hazafias ünnepeket rendeznek nevezetesen évfordulókon. Legutóbb Erzsébet emléknapot rendeztek. Külön-külön mindegyikben, az ovóban, az elemiben, az iparban, a polgárban, a realban.

Ez évben különösen kiemelkedik a reáliskola ünnepe. A nagy tornateremben volt. Hogy folyt le, megírjuk máshol itt csak egy eszménket veljük papirosra, ezt: nem lehetne-e ezeket az iskolai ünnepeket bizonyos tekintetben csoportosítani s közös ünnepeket rendezni. Az elemi iskola IV.—VI. osztyályát, a polgári leányiskolát és a reált lehetne egy nagy ünneplésbe egyesíteni. A reáliskola tornaterme elég nagy, hogy ez iskolák tanulói kívül még nagyszámú közönség is egybegyűlhessen ott.

Ez a nagyobb szabású ünnep még jobban kidomborítaná a napot a hétköznapiaságból, impozánsabb lenne s ezzel mélyebb, maradandóbb hatást gyakorolna az ifjúságra, a közönségre is.

Meg vagyok győződve, ez az ünnep eszméje egészséges eszme, de nem tudom: nem ütközik-e az Utasítások paragrafusaihoz. Ha beleütközik, bizony kár volt a nyomda-főstéknél! Mert nálunk, a szent bürokrácia országában a paragrafus a legnagyobb hatalom, aki ellene vét, könnyen orrot kap, ha mindjárt észszerűen, okosan cselekedett is.

Az eszmét egyébként ajánljuk az intézetek igazgatóinak figyelmébe.

Bárd.

H I R E K .

Erzsébet emlékünnep.

November 19-én Erzsébet napja volt. Megdicsőült királyné emlékezetére tartott ünnepek sorából magasan kiemelkedett a sümegi állami reáliskola ünnepe.

Reggel 8 órakor *Horváth* Mihály káplán gyászmisét mondott a törrel agyondőfött szomorú emlékeztető királyné lelki üdvéért. Ofertóriumra a polgári leányiskola tanuló *Csernits* Elemér kántor vezetésével egy alkalmi éneket adtak elő, finoman, szabatosan énekeltek.

Mise után egyes iskolák ünnepeltek.

A reáliskola ünnepe délelőtt 10 órakor volt a tornateremben. Az ifjúságon és a tanári karon kívül szép számú közönség is volt. Főként városunk intelligens hölgyei jelentek meg nagyobb számban. Vonzotta őket a királyné, a szomorú, bánatos, bolyongó anyának érdekes, hódító egyénisége.

Az ünnepeket *Kellemen* Károly dr. igazgató nyitotta meg. Rövid beszéd volt, de lényesen csillogott benne Kellemennek kiváló szónoki ereje. Minden szavából mély hazafiai és valóságos érzelem tört elő, igaz őszinte érzelmek, amelyek bizonyára átömlöttek az ifjúságnak a beszéd hatásától megnyílt szívébe is.

Az igazgató beszéde után az ifjúság ének-kara *Erzsébet királyné emlékezte* című dala zendült föl. *Fischer* Ferenc tanár vezette a kórt. Az ügyesen előadott dal után *Kohn* László III. oszt. tanuló Balla Miklósnak *Erzsébet királyné* című versét szavalta értelmesen, erre megint az énekkar *Szondy* Ottónak *Sírnak a harangok* kezdetű dalát énekelte. A szép dal nagy hatást keltett.

Az ünnep kimagasló pontja volt Dehény József tanár emlékbeszéde. Költői nyelven megírt szárnyaló beszéd volt, tele rajongással a nagy királyné iránt és fájdalommal tragédiája fölött. Mély hatást gyakorolt.

Holba József III. oszt. tanuló Sas Ede Temetés című költeményét szavalta, ügyes előadása élénk tetszést keltett.

Az ünnepeket, amelyen mindvégig mély megilletődés uralkodott a lelkeken a *Himnusz* zárta be.

— **Meghívó.** A folyó évi december hó 9-én tartandó törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésre a nagykanizsai r. t. városi gyámpénztári 1911. évi számadások megvizsgálása céljából az állandó választmány ülése f. é. november hó 23-án, a közgyűlésen felveendő egyéb ügyek tárgyalása végett pedig f. é. december hó 2-án d. e. 9 és fél órakor fog a vármegyház gyűléstermében megtartani, mely ülésekre igen tisztelt választmányi tag urat tisztelettel meghívom. Zalaegerszegen, 1912 évi november hó 16-án. *Balds* Béla dr. sk., főispán.

— **Kinevezés.** *Fülöp* Jenő törvényszéki jegyzőt a győri kir. táblához tanácsjegyzőnek nevezték ki.

— **A Sümegvidéki jótékony nőegyesület** választmánya tegnap délután 2 órakor *Kellemen* Károlyné drné elnök vezetésével gyűlést tartott. A jegyzőkönyvet a távol levő jegyző, *Mojzer* Mariska helyett *Eitler* Vilma vezette. Az elnök többrendbeli jelentését, ezek főként a történeti segítséget ismertették, a választmány tudomásul vette. Az Édeskúth-alap kamatait a választmány kiosztotta. December 10-én kapják meg. Majd kijelölték azokat a szegényeket, akik karácsonykor és a tél folyamán segedelemben részesülnek. Az ovó karácsonyfa ünnepe ismét megtartja a nőegyesület. Ennek rendezését az elnök, az ovónők és az egyesület tisztviselői vállalták. A tagok sorából meghalt *Fischer* Ferencné, emlékéit a választmány jegyzőkönyvében is megörökítette, el távozott *Konda* Lászlóné, lemondott *Felician* Viktorka. A pénztári számadás megvizsgálására *Zob* Gyulánét és *Cserny* Mariskát kérték föl. Ezután az elnök megköszönte a megjeleniek érdeklődését s a gyűlést elosztatta.

— **A gazdakör működése.** A Sümegvidéki gazdakör által a műtrágyázásról rendezett előadási ciklus a múlt vasárnap Sümegben a megkezdődött. Ezeket az előadásokat *Náray* Géza, József kir. herceg nyugalmazott intézője tartotta. Sümegben kisebb, a falvakban azonban nagy érdeklődés nyilatkozott meg az előadások iránt. Az előadó népies modorban ismertette a talaj fő alkotórészeit, a foszfort, nitrogént, kálcit és meszet, rámutatott ezek szerepére a növény testének fölépítésében, ecsetelte a föld kizsárolásának veszedelmét, a gazdáknak lelkére kötötte, hogy a növénytermeléssel kifosztott talaj pótlásáról gondoskodjanak, végül ismertette a különböző műtrágyák hatásait, alkalmazásuk módjait, főként a szántóföldön és a szőlőkben. Az előadó útjában *Rózsa* Károly, a gazdakör pénztárosa és *Eles* Károly, a kör titkára kísérte. Az előadások a tél folyamán folytatódnak. Ugyanezen a héten osztotta ki a kör pénztárosa a tavasszal jegyzett és a földmívelésügyi minisztertől kapott 1550 darab gyümölcsfát. A fák nagy része a váci állami faiskolából érkezett. Mindannyi gyönyörű példány, fajra is, külső alkatra is elsőrendű. Gazdáink igen szívesen, örömmel fogadták. A nemes baromfiak kiosztása is folyamatban van, de sajnos, a kör alig negyedét kapta meg a kért mennyiségnek.

— **A nagykanizsa—alsólendvai h. é. vasút engedélyezési tárgyalását** legközelebb kérelmezni fogják, miután a tervező *Stein* Miklós mérnök-vállalkozónak sikerült az érdekeltségek részéről a szükséges hozzájárulásokat kieszközölni. Az építés megkezdését a jövő tavaszra tervezik.

— **Országos vásár.** November 19-én a sümegi erzsébetnapi országos vásárnak pompás őszi idő kedvezett. Meg is látszott a vásáron! Az állattenyésztő gazdák sok szarvasmarhát hajtottak föl, de vevők is szép számban jelentek meg úgy hogy az állatvásárban ugyancsak eleven forgaom uralkodott. A szép állatok az egyre fejlődő állattenyésztés magas színvonaláról tanuskodtak. A zsb vásár jóval kisebb és jelentéktelenebb volt.

— **Gazdasági egyesületek tevékenysége a többtermelés érdekében.** A földmívelésügyi miniszter jelszava, amely szerint mindenkinek többtermelésre kell törekednie, úgy látszik, nemcsak jelszó marad, mert minden téren azt látjuk, hogy gazdaközönségünk csakugyan komolyan törekszik a többtermelésre. Így gazdasági egyesületeink körében élénk mozgalom indult meg mindenfelé a többtermelés érdekében. Az egyik tenyészállatokat oszt ki, a másik műtrágyázási kísérleteket végeztet, egyszóval mindenik teljesíti kötelességét a nép jobb gazdálkodása érdekében. Miután pedig éppen a műtrágyák segítségével lehet legkisebb befektetéssel, legkevesebb fáradsággal, legjelentékenyebben fokozni a termésátlagokat, különösen a műtrágyák megismertetése és terjesztése érdekében működik több gazdasági egyesület. Így a temesmegyei és torontálmegyei egyesületek nagyobb mennyiségű ingyen műtrágyát osztottak ki kísérletezésekre kigazdák között; ezenkívül pedig a torontál és szatmármegyei gazdasági egyesületek összes községeikbe szakelődőket küldenek ki a tél folyamán, akik a népeknek megmagyarázzák a műtrágyák lényegét, hasznát s rámutatnak arra, miként kell a műtrágyaféleségeket alkalmazni s minő haszon várható alkalmazásukból. (A Sümegvidéki gazdakör is. *Szerk.*) Örömmel látjuk a gazdasági egyesületeknek ez irányú működését és meg vagyunk győződve, hogy e működésükkel a több termelés érdekében igen jelentékeny szolgálatot tesznek.

— **Félarú arcképigazolványok.** A Máv. közlése szerint ama igényes tisztviselők részére kiállított arcképes igazolványok, melyeknek érvénye csak az 1914. év végéig jár le, a jövő, 1913. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, Andrassy-ut 73—75) már beküldhetők, legkésőbb azonban dec. 31-ig okvetlenül beküldendők. Azok az igazolványok, melyeknek érvényessége ez év végén megszűnik, birtokosaik által a lejáratig megtartandók, helyettük azonban az 1913. évre,

CHOCOLAT
SUCHARD

Főzésre és nyersen való evésre egyaránt a legjobb.

személyenként egy-egy fénykép beküldésével ugyancsak legkésőbb f. é. dec. 31-ig új igazolványok kiállítása kérelmezendő. Azoknak, akiknek ez évben igazolványuk nem volt az igazolvány kiállítását szintén a fent jegyzett határidőn belül kell kérelmezniük. Az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért jár 2 K kezelési illeték postabélyegekben rovádo le. A bélyeg a kérvényre vagy névjegyzékre felragasztandók. Késpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében, el nem fogadtatik. A kérvények és a hivatalok részéről betervezendő névjegyzékek az előírt záradékkal és hivatali pecséttel látandók el. A hivatalok részéről mind az érvényesítendő igazolványokról, mind a kiállítandó új igazolványokról szükséges fényképekről külön-külön jegyzék készítenendő. A nyugdíjasok kérvényeikben a lakóhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazolni kötelesek, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatali nem viselnek.

— **Kerületi közegészségügyi felügyelők.** A belügyminiszter jövő évi költségelőirányzatába, a ker. közegészségügyi felügyelőség szervezése van felvéve 104 891 K költséggel. A költségvetés megokolása szerint ugyanis a közegészségügyi felügyelőit, akik eddig a belügyminisztériumban főképpen előadói teendők végzésével voltak megbízva, a költségvetés törvényerőre emelkedése után a vidékre helyezik ki, ahol az lesz a feladatuk, hogy a helyszínén járva, meggyőződést szerezzenek az egészségügyi viszonyokról, a törvények és rendeletek végrehajtásáról és tanácsal, ellenőrzéssel segítsék elő az egészségügyi viszonyok javítását. A tervezet szerint az ország nyolc közegészségügyi felügyelői kerületbe lesz beosztva, minden kerületben, megállapítandó székhelyen egy-egy közegészségügyi felügyelővel, a középpontban pedig országos felügyelői állást fognak szervezni.

— **Mozgósítás.** F. hó 15-ére, péntekre várták a mozgósítást. Ez a veszedelmes péntek azonban baj nélkül mult el. De hát azt mondják, a péntek szerencsétlen nap: e hó 22-én, péntek este megjött a szomorú rendelet: a részleges mozgósítás. A helybeli fősolgabírói hivatalban nyomban neki láttak a munkának s a behívó jegyeket másnap már megkapták az illetők. A hir 18-50 között variálta a sümegi járásból behívott katonák számát. Úgy látszik, amit Bosznia ánnektálása után sikerült elhárítani, a szerb háborút, most elkerülni lehetetlen. De ennek a háborúnak mögötte nagy európai háború fenyeget, a maga szörnyű nagy veszedelmivel, el nem képzelhető borzalmasságaival. Ha ez bekövetkezik, a mult péntek csakugyan szerencsétlen nap volt. Adja Isten, babonás hit legyen ez most is, mint annyi ezerszer, az ember apró-cseprő ügyeiben, dolgaiban. Mi nem hiszünk a babonában, de reméljük: nem lesz háború.

— **Zalaegerszeg pótdója.** Zalaegerszeg költségvetésében 1913-ra a kiadás 356.591 K 92 fillér, a bevétel 243.544 K 80 fillér. Hiányzik 113.107 K 12 fillér. A pótdó 75-8% lesz.

— **Új gőzös a Balatonon.** Az 1913. évi állami költségvetésben négy millió koronát vett fel a kormány a hajózás fejlesztésére. Ebből 200.000 korona esik egy új gőzhajó beszerzésére a Balaton tavára, miután a jelenlegi gőzspark nem képes a balaton-tari forgalmat lebonyolítani, pedig a balaton-kultusz fejlődése mindinkább szükségessé teszi, hogy a kikötőket és fürdőhelyeket mind naponként látogassák meg a gőzhajók. Óvári Ferenc dr. orsz. képviselő és a Balatoni Szövetség az érdem, hogy a kormánynál sikerült kivinni az új gőzhajó beszerzését.

— **A Cigarillos általános forgalomban.** A pénzügyminisztérium közhírré teszi, hogy az általános forgalomba fölveit Cigarillos szivar, amelyet eddig csak a budapesti, pozsonyi, zágrábi és fiumei körzetben hoztak forgalomba, ez évi dec. 15-dikétől kezdve valamennyi dohány-nagyárusnál és kisárusnál is kapható lesz.

— **A postások revolvere.** Ismételten előfordult, hogy a közigazgatási hatóságok

a törvényhatóságoknak a fegyverviselésre vonatkozó szabályrendeletre támaszkodva a m. kir. posta alkalmazottaitól is, főként a postamesterektől azt kívánják, hogy szolgálatlevő közegek részére fegyverviselési engedélyt zerezzeek. A pécsi posta és távírda igazgatóság most értesítette a p. stahivatalokat a belügyminiszter határozatáról, amely kimondja, hogy a forgópisztoly a postaszolgálat körében éppen olyan felszerelési tárgy, mint aminő a rendőr szolgálati pisztolya vagy a csendőr fegyvere. Ott tehát, ahol a közbiztonsági viszonyok követelik, a posta alkalmazottak revolverrel való ellátását nem lehet fegyverviselési engedélyhez kötni.

— **Egy pofon ötven korona.** A jánosházai csendőrség laktanyájában érdekes jelenet játszódott le a napokban. Mint onnan jelentik, a jánosházai vasuti állomáson két polgár összeveszett Idegenek voltak: egyikük, Vathy Antal Kertárról ment Jánosházára, a vásárra, Major József pedig Rigácsról. Szóvitába elegyedtek a vásárt megelőző estén a vasutállomáson, a szoharcnak az lett a vége, hogy Major arcul ütötte Vathyt. Ez másnap reggel bement a csendőrségre, hogy panaszt emeljen ellene, de csakhamar megjelent Major is, aki igen jó vásárt csinált Jánosházán. Ötven koronát nyújtott át Vathynak s kérte, hogy tekintse a pofont meg nem történtnek. Vathy elfogadta az ajánlatot s örvendezve utazott haza Kertára, abban a boldog tudatban, hogy ha nem is csinált jó vásárt Jánosházán, de hiába nem ment, az bizonyos.

— **Nyert pör.** Egy öreg zsidó polgártársunk, akinek sok baja volt már a bíróságnál, beállított az ügyvédjéhez.

— **Mi van azzal a Weisz-féle pörrel, ügyvéd ur? —** kérdezte.

— **Bizony valószínűleg elmarasztalják magát.**

A kliens egy kis szünet mulva ismét kérdezi: — **Mondja csak doktor ur, nem küldhetnék annak a bírónak egypár szép, kővér libát. Most kaptam faluról.**

— **Megbolondult maga szerencsétlen? Ha ilyent tesz, lecsukják vesztegetés címén.**

— **Jó, jó —** mondta a kliens — **csak úgy kérdezem.**

Pár nap mulva megnyerte a pört.

— **Ilyen szerencsés embert se láttam még, mint maga —** mondta neki az ügyvédje.

— **Mit szól hozzá? —** szólt a kliens szemét hunyorgatva, — **mégis elküldtem azokat a libákat.**

— **Igazán? Erre vetemedett? Hallatlan!**
— **Na ja, csakhogy a Weisz névjegyét mellékeltem hozzá.**

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**

Szerkesztőtárs: **Gellért Samu dr.**
Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

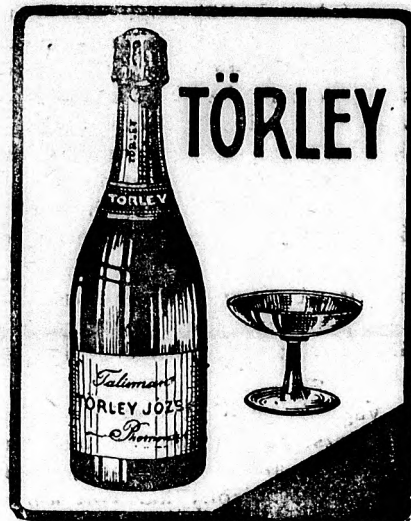

BRÁDY-féle
GYOMOR-CSEPPEK
ezelőtt **Máriacelli cseppek**
több mint 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. E cseppeknek utólerhetetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál, azután páratlan gyomorrontás, gyomorégés, székrekedés, fej- és gyomorgörcsök, émelygés, szédülés, álmatlanság, kólika, vérszegénység, sápkór, stb. ellen.

Kapható minden gyógyszerárban. Egy nagy üveg **K 1.60**, kis üveg — **90** fillér. 6 üveget **K 5.40**, 3 nagy üveget **K 4.80** beküldése után küld fco.

BRÁDY K. gyógyszerháza a „Magyar királyhoz” BÉCS, I., Fleischmarkt 2., Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz Mária-t ábrázolja, rózsaszínű karton csomagolásra, s az aláírásra, amely az oldalt levő képmásolata és utasítsunk vissza minden utánzatot.

Szükségeiteket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

Ifj. **ADORJÁN SÁNDOR** borbély és fodrász. A Darnay-Múzeum épületében.

ADORJÁN FERENC, fényképészeti műterme Rákóczi-ucca 397 sz.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-ucca.

BÉRETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Városház-ucca.

HALASZ KÁLMÁN kávéháza. Kossuth-ucca.

HALBLANDER JÓZSEF kovács, üzlete, Árpád-ucca.

JAKAB IMRE beszállóvendéglője. Árpád-ucca.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai-ucca 82. sz.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő, Mihályfai ucca.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár. Kész butoraktár.

KRAJCZÁR GYÖRGY épület- és butorasztalos, temetkezési vállalkozó. Árpád-ucca.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az
»Aranybárány«-hoz.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha
raktára, Flórián-tér.

Ifj. TÓTH JÓZSEF órás és ékszerész, a
Kisfaludy-szálloda mellett

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán
és üvegáru nagykereskedése.

Szállító vállalat!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni,
hogy Sümegen, Mauthner
Samu úr házában (Árpád-u.)

szállító és fuvarozó vállalatot

nyitottam. Több évi e szak-
mában szerzett tapasztala-
tom teljes garanciát nyújt
arra nézve, hogy a n. é. kö-
zönség kívánatait kielégíthes-
sem. Elvállalom: áruk ki és
be hozatálát. Butorok
butorkocsiban és waggó-
nonkinti szállítását átrakás
nélkül mérsékelt áron.
Azonkívül szives tudomására
adom, hogy □ □ □ □ □ □

KESZLER BERNÁT ÉS MÓR

hármási hengerműalmái
LISZTLERAKATÁT

is megkaptam. Midőn a n. é.
közönség pártfogását kérem,
ajánlom magamat szives jó-
indulatukba. Tisztelettel

ROSENBERG LAJOS.

Zalamihályfai **TEAVAJ**
tejszövetkezeti

$\frac{1}{4}$ kg. K -85.

Kizárólagosan BERETZKY GYULA fűszer- és
csemege-kereskedésében kapható.

A Sümegi Takarékpénztár igazgatósága
közhírré teszi, hogy betétek után

1912. november hó 1-től

50/0-os kamatot

fizet.

A betétkamat adót is az intézet viseli.

Sümegi Takarékpénztár igazgatósága.

Mielőtt bármelyik új épületet betetőznél vagy használnál pótlásába belekapna, kérjen a lakóházak, istállók, kamara, pajta, ólak és egyéb épületek befödésére szolgáló kátrányos és meszelni való aszfalt bitumen kőfedéllemezből mintát, mely még a legolcsóbb zsuppnál is olcsóbb, de amellett emberéleten át eltart. Hogy biztos és célszerű, kitűnik abból, hogy tűzbiztosítása a cserépnél is olcsóbb, sőt mert könnyű tető készül belőle, vékonyabb fal és könnyebb gerendázat szükséges, tehát ez is nagy megtakarítás. Bárkinek szívesen nyújt felvilágosítást s ingyen ad mintát

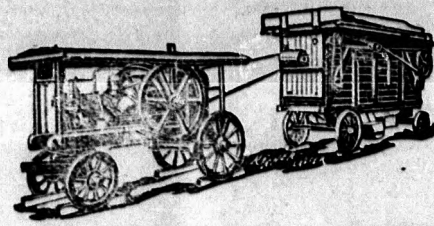
Würzburger Jakob nagykereskedése
S Ü M E G E N.

„Varázsfuvola“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős böggövel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzetel, dalokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király“ ország-szerte elismert legolcsóbb hangszerárúházában kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

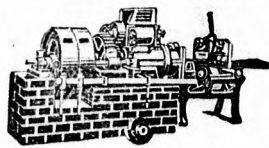
A „Passaui gépgyár és vasöntöde“ szállítja a legjobb

benzinmotoros cséplőkészleteket gőzcséplőket, stabilbenzin-motorokat jótállás és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Nagy képes árjegyzékkel bárkinek ingyen szolgál a magyarországi vezérképviselő:

TAKÁCS OSZKÁR, Budapesten
VI. Nagymező-utca 49.

— Közvetítők díjaztatnak! —

Teljes téglagyári berendezések!

ÓRAK, ÉKSZEREK
GRAMOFONOK = LEMEZEK
RÉSZLETFIZETÉSRE IS!
10 évi jótállás mellett =
Magyarországon legolcsóbban kaphatók
TÓTH JÓZSEF
CHRONOMETER ÉS MŰÓRÁS GYÁRI NAGYRAKTÁRÁBAN
SZEGED, Dugonics tér 11.
Számítalan elismeréssel. Órajavítások 5 évi jótállás mellett.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

NÉMETH LAJOS

férfi és női szabónál
Sümege (Kossuth Lajos.u.)
készülnek a legelegánsabb
kivitelű férfi és angol női
ruhák a legújabb divatu
szabás szerint jutányos áron.
Szövetraktár.

Óriási választék KLEIN ERNŐ

fűszer-, csemege-, rövidáru- és
vaskereskedésében S Ü M E G E N (Epstein féle ház)

kerékpárokban és alkatrészekben, konyhafelszerelésekben, mindennemű
aluminium edényekben.

Nagy gépraktár!

Állandó raktár Gramofonokban és Eufonokban, ugyszintén lemezekben.
Cukorkákból és csemegekből állandóan raktárt tart, ugyszintén mindennemű
ásványvizek kaphatók.

Legújabb szabadalmazott szénvasalók, melyek széngázt nem terjesztenek.

Újdonság! ➔

➔ Újdonság!

DOMBORMŰVEK

keretben kaphatók
HORVÁT GÁBOR könyv-
kereskedésében, S ü m e g.

Megtekintés vétel-
kényszer nélkül!!

Egyedüli árusítás.